

RĪGAS VĒSTURISKĀ CENTRA SAGLABĀŠANAS UN ATTĪSTĪBAS PADOME

2020. gada 21. oktobris

Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde (NKMP) Rīgā, Pils ielā 22

361. sēdes PROTOKOLS

Sēdē piedalās: **Padomes locekļi:** A.Kronbergs, J.Asaris, J.Dambis, A.Ancāne, A.Lapiņš, A.Kušķis, I.Purmale, B.Moļņika, V.Brūzis, I.Tapiņa;

Projektu pārstāvji:

Z.Zandersons (klātienē), R.Saulītis, G.Bernotas, R.Paterina (attālināti) – projekts Balasta dambī 2;

R.Liepiņš (klātienē), Ģ.Runis (attālināti) – Daugavas gātes labiekārtojums.

Sēdi vada: A.Kronbergs, A.Lapiņš

Sēdi protokolē: A.Rupenheite

Sēdi atklāj: 13.00

1.

Padomes 361. sēdes darba kārtība (pielikums nr. 1)

Padome apstiprina 361.sēdes darba kārtību.

A.Kronbergs aicina sēdes darba kārtības jautājumu nr. 4. vadīt A.Lapiņam. Padomei nav iebildumu.

2.

Padomes 362. sēde

Padomes 362. sēdi sasaukt 2020. gada 4. novembrī plkst. 14:00.

3.

Daugavas gātes pārbūve; Iesniedzējs: Rīgas pilsētas būvvalde

V.Brūzis informē par iesniegumu – Daugavas gātes labiekārtojuma projektā galvenais jautājums ir par Daugavas gātes segumu. Segums ir eklektisks un nav viendabīgs. Rīgas vēsturiskajā centrā kā Pasaules mantojuma vietā būtu jāpievērš uzmanība seguma autentiskumam. Vēsturiski bijis bruģis, vēlāk izveidots asfalta segums.

G.Runis, R.Liepiņš informē par risinājumu un bruģa raksta veidošanas principu. Piedāvāti 3 risinājuma varianti. Pamatā veidots Zviedru bruģis, tomēr daļa, kas pieslēdzas pilij un gājēju zonai ir tāda paša materiāla (granīta) gluds bruģakmens. Gājēju zonas platums ir 2 metri un šī zona, nodrošinot vides pieejamību, ved līdz pat ieejai muzejā. Savienojuma vietās veidota pāreja no smalkāka materiāla uz lielāka izmēra bruģakmeņiem.

Otrs variants: gar malām veidots Zviedru bruģis, pa vidu gluds bruģakmens. Trešais variants: viss iesegums veidots vienoti – vai kā Zviedru bruģis, kas tomēr nenodrošina kvalitatīvu vides pieejamību, vai gludais granīta segums.

Tiek sniegta informācija par salaiduma vietu un rakstu variantiem.

Ņemot vērā pils ēkas attīstību kā muzeju, kā arī sabiedrisko pasākumu telpu, plānots, ka apmeklētāju plūsma būs daudz plašāka, nekā šobrīd, tādēļ ielas segumam ir liela nozīme pieejamības veicināšanā.

A.Lapiņš uzdod jautājumu par piekļuvi no Krastmalas puses līdz Daugavas gātei, jo minētie risinājumi aplūko Daugavas gāti visā garumā.

R.Liepiņš informē par savienojuma veidu – pieslēgumi veidoti pie Svina torņa un ēkas Pils ielā 5. Savienojuma vietā ielas segums pāriet uz betona bruģi.

J.Dambis uzdod jautājumu, kurš variants pašiem izstrādātājiem šķiet labākais.

R.Liepiņš informē, ka šobrīd svarīgi ir īstenot jebkuru no variantiem, jo pašlaik dēļ šī seguma tiek kavēts viss projekts. Kopumā abi varianti ir pieņemami, tomēr gludais segums gar malu, bet tālāk tradicionālais Vecrīgas bruģis būtu optimālais variants.

A.Kušķis uzdod jautājumu, vai izstrādātāji ir iepazinušies ar Pils laukuma labiekārtojuma risinājumu.

R.Liepiņš informē, ka ir iepazinušies ar šo risinājumu.

A.Kronbergs uzdod jautājumu, vai zviedru bruģis ir vēsturiski pamatots segums, vai arī iespējams, ka visa iela veidota kā priekšlaukums?

A.Kušķis papildina jautājumu, kāds būtu autentiskākais bruģa segums šajā vietā?

R.Liepiņš demonstrē vēsturiskus attēlus, kas atspoguļo vēsturisko segumu.

J.Dambis: ielu segums ir ļoti svarīga tēma Rīgas vēsturiskajā centrā, par ko ir atsauce arī Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likumā. Eiropā ir dažāda pieeja ielu seguma veidošanai – ir vietas, kur autentiskums ielas segumā tiek saglabāts, kā arī vietas, kur tiek izmantots jauns iesegums un autentiskums tiek pazaudēts. Uzskatu, ka kultūras mantojuma saglabātāji vienmēr centušies saglabāt autentiskumu un senāku tēlu. Tas nenozīmē neatrisināt vides pieejamību. Pirmā un lielākā problēma ir zviedru, tradicionālā bruģa iestrādes kvalitāte. Senākās prasmes vairs nav pieejamas. Ir piemēri, kur vēsturisks bruģis nerada pieejamības problēmas, jo ieklāšanas kvalitāte ir perfektā līmenī. Vienlaikus, ir piemēri arī Vecrīgā, kur bruģa kvalitāte sagādā grūtības pārvietoties.

Dažādi piemēri Eiropā liecina par centieniem radīt ērtāku pārvietošanos pilsētvidē. Labs risinājums ir vienādā tonī ar vēsturisko materiālu kvalitatīvi iestrādātas granīta plātnes, kuras vizuāli no lielāka attāluma nerada atšķirīgu iespaidu. Vissliktākā prakse ir centieni izmantot citus, atšķirīgus materiālus, kas saraibina vidi un pārveido pilsētvides tēlu.

Iesniegtajā piedāvājumā autori centušies rast risinājumu, kas saglabā autentiskumu, vienlaikus radot ērtu pārvietošanos. Lielākais izaicinājums būs dažādiem materiāliem tonalitātes saskaņošana.

Uzskatu, ka nevajadzētu atteikties no vēsturiskā bruģa, šķērsprofiliem un vidi saglabāt maksimāli cenšoties saglabāt autentiskumu un pilsētas koptēlu.

A.Lapiņš: Būtiski ņemt vērā vides faktūras aspektu un vēsturiskos ielu segumus. Svarīgi apzināties, kuru uzskatam par autentisko ielas segumu Vecrīgā. Bijuši dažādi ielu segumi, sākot pat no koka laipām uz ielām, bet arī bruģis uzskatāms par autentisku Vecrīgas ielu segumu, kas vēl ir pieejams šobrīd, saprātīgi sabalansējot ar pieejamības risinājumiem. Aicinu atbalstīt piedāvāto materiālu un ielas seguma veidu, tajā skaitā izmēru, ar kuru tomēr nevajadzētu spēlēties, lai neizjauktu vides faktūru. Ielas seguma funkcijai jāatbilst izmēram. Vietās, kur brauc ar auto, jāpieturās pie zviedru bruģa ar lielāku biežumu. Pārējās vietās var likt plānāku segumu, piemēram, flīzes tādā pašā izmērā.

Ietves pie ēkām ir nodalītas no ielas zonas, kas ir svarīgs aspekts un piedod kvalitāti. Ratiņkrēsliem mainās dizains un funkcijas, kas kļūst ērtāki lietošanai pa dažādiem segumiem.

Kopumā atbalstu risinājumu ar zviedru bruģa izmantošanu brauktuves daļā un zviedru bruģa izmēra flīzes ietves daļā, izskatīt iespēju atdalīt vienu no otra ar zemes līmeņa bortakmeni.

A.Ancāne: uzskatu, ka būtiski saglabāt viendabīgu vizuālo efektu, uzsverot aspektus, kas jāievēro:

1) akmeņu konfigurācija;

2) faktūra;

3) tonālais risinājums, lai nebūtu krasi tumši un gaiši vai dažādi toņi, kas saraibina kopējo ainu.

B.Moļņika: atbalstu viedokļus par autentiskuma saglabāšanas nepieciešamību. Vienlaikus vērojamas tendences par to, kā mantojums un mantojuma vietas sekmē cilvēku veselību, labklājību un citus būtiskos jautājumus, tādēļ pieejai jābūt tādai, kas rūpējas par tiem, kam ir ierobežotas spējas pārvietoties. Esam snieguši konsultācijas dažādām iestādēm par Rīgas vēsturiskā centra piemērotību dažādām vajadzībām.

Atzinīgi vērtēju uzmanības pievēršanu šiem jautājumiem.

A.Kušķis: uzskatu, ka galvenie faktori, kam jāpievērš uzmanība, ir autentiskums un vides pieejamība. Ņemot vērā pils funkciju kā muzeju, kā arī ceļu no Pils laukuma uz Krastmalu, pieejamības faktors un gājēju ērtība ir līdzvērtīgs faktors autentiskumam. Faktūras ziņā labāks variants ir projektētāju piedāvātais t.s. inversais princips - lielākā ielas seguma daļa ir ar gludu faktūru un tuvāk pie ēkām, kā autentiskāks, ir reljefāks segums (2.variants). Galvenā uzmanība jāpievērš ērtībai gan piekļuvē ēkām (muzejs, baznīca), gan Krastmalai

V.Brūzis: Būvvaldes lielākās bažas ir pārāk liela daudzveidība un raibums nelielā telpā. Būvvalde iestājas gan par vides

pieejamību, gan par Vecrīgas bruģa saglabāšanu. Atbalstu gludo atšķirīgo virsmu, bet vienāda rakstura virsmas apdari un vienāda rakstura koloristiku.

I.Purmale: atbalstu risinājumu ar gludo segumu, nodrošinot vides pieejamību. Telpa ir pietiekoši šaura, lai izmantotu vairākus dažādus segumu veidus. Atbalstu risinājumu ar gludo segumu, lai pārvietošanās nav pārāk tuvu fasādēm un iespējams izmantot lielāko ielas telpu.

I.Tapiņa: atbalstu proporcionāli lielāko daļu veidot ar bruģi bez gludā seguma, pie pils sienas izmantot zviedru bruģi.

J.Asaris: izmantojot zviedru bruģi, kurš ir saglabājies arī plašākā apkārtnē, svarīgākais saglabāt vienotu tonalitāti un uztveramību.

J.Dambis: uzskatu, ka nav nepieciešams precīzi imitēt vēsturisko izmēru. Autentiskumu izsaka arī seguma materiāls (piemēram, betona bruģa varianti neatbilst autentiskam segumam).

Padome balso par lēmumu: Padome konstatē, ka Zviedru bruģis ir saglabājams kā viendabīgs – gan materiālā, gan koloristikā. Jāpanāk vienota uztvere visas ielas platumā, pievēršot uzmanību izmēram un tonalitātei (pēc iespējas vienota tonalitāte).

Vides pieejamības jautājums ir ļoti svarīgs šajā vietā, ko jācenšas atrisināt ar ieseguma piemērošanu vides pieejamībai, konkrēta risinājuma izstrāde ir autora uzdevums.

Par: 8 - A.Kronbergs, J.Asaris, J.Dambis, A.Ancāne, A.Lapiņš, A.Kušķis, I.Purmale, B.Moļņika;

Pret: 0;

Atturas: 2 - A.Lapiņš, V.Brūzis.

Padomes lēmums: Padome konstatē, ka Zviedru bruģis ir saglabājams kā viendabīgs – gan materiālā, gan koloristikā. Jāpanāk vienota uztvere visas ielas platumā, pievēršot uzmanību izmēram un tonalitātei (pēc iespējas vienota tonalitāte).

Vides pieejamības jautājums ir ļoti svarīgs šajā vietā, ko jācenšas atrisināt ar ieseguma piemērošanu vides pieejamībai, konkrēta risinājuma izstrāde ir autora uzdevums.

Padome vienojas, ja autori apliecinā institūcijām, ka panāks risinājumu, par kuru tika izteikti viedokļi Padomē, tad tas var tikt īstenots bez atkārtotas izskatīšanas. Ja kāds risinājums nav īstenojams, tas jāizskata atkārtoti konkrētais risinājums.

Sēdes vadību pārņem A.Lapiņš.

4.

Būvprojekta “Preses nams” pārbūve par viesnīcu, biroju centru un daudzfunkcionālu centru, Rīgā Balasta dambī 2, izmaiņas; Iesniedzējs: AS “PN Project”.

Z.Zandersons informē par projektu.

R.M.Paterson informē par risinājumu. Projekta izmaiņas paredz mainīt biroja ēkas fasādes risinājumu, noņemot ārējo dubultā stiklojuma kārtu fasādēs biroja ēkas augšējā daļā, pārējā struktūra saglabājas no sākotnējā risinājuma.

Pamatojums iesniegtajām izmaiņām ir ekonomisks, lai samazinātu būvniecības izmaksas un projektu varētu īstenot.

J.Dambis: Svarīgi šajā situācijā apzināties, ka runa ir par nozīmīgu objektu un vietu pilsētā. Preses nams arī ir viena no modernisma laika arhitektūras celtnēm. Sākotnēji Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei bija vēlēšanās saglabāt ēku, bet projekta attīstības procesā tika noskaidrots, ka dēļ tehniskā stāvokļa un praktiskām iespējām to ir grūti izdarīt. Pārveidojumi tika saskaņoti, jo tika piedāvāta kvalitatīva arhitektūra, kas šajā vietā ir būtiski. Ēkai ir nozīmīga novietne. Sniegtajos risinājuma attēlos, šķietami nekas nemainās, tomēr ēkas vizuālajam tēlam izmaiņas ir būtiskas. Ēka kļūst vienkāršāka un sākotnējā risinājuma elegance vairs nav. Tika apliecināts, ka saglabāsies preses nama arhitektoniskā risinājuma proporcijas – zemais apjoms un vertikālais akcents. Šobrīd redzams, ka šie principi tiek nojaukti. Saprotamas ekonomiskās iespējas, tomēr izveidojas situācija, kad solījumi, pieņemot lēmumus, ir dāsnāki vides kvalitātei, tomēr realitātē viss tiek novienkāršots. Uzskatu, ka šim risinājumam nevar piekrist, jā saglabā sākotnējā ideja.

I.Tapiņa: saprotot ekonomisko pamatojumu, tomēr izmaiņu rezultātā tiek iegūta cita ēka, tādēļ neatbalstu iesniegto priekšlikumu.

B.Moļņika: piekrītu paustajam viedoklim. Ja ēka atrastos citur, ne tik stratēģiskā vietā, izmaiņas būtu pieņemamas, tomēr šajā

vietā, šādu risinājumu ir grūti pamatot. Finansējuma aspekts nav pietiekošs.

A.Kušķis: saskaņotais variants šķīta pašpietiekams un iederīgs. Stiklotā dubultā fasāde apjoma augšējai daļai ainavā vizuāli ļoti veiksmīgi izklidēja lielo ēkas masu. Sākotnējais risinājums bija pieņemamāks, tomēr arī esošie faktori ir saprotami un pamatoti izmaiņu risinājumam.

A.Ancāne: nav iebildumu pret konkrēto risinājumu, tomēr kontekstā ar vidi, kopējo noskaņu un Preses nama tuvumu un rēķinoties ar modernisma arhitektūras piemēru, jāskatās citā kontekstā uz šo ēku. Saskaņotais risinājums šķiet vieglāks un atbilstošāks videi, nekā iesniegtais izmaiņu projekts, kurš varētu būt labs risinājums citā vietā kā dominante.

V.Brūzis: no ēkas uzbūves viedokļa sākotnējā risinājumā apakšējās stāvs bija smagāks, augšējais stāvs veidots gaisīgāks, kas telpiski ļāva uztvert vieglāk lielo fasādi. Tādēļ piekrītu viedoklim par sākotnējā risinājuma saglabāšanu.

I.Purmale, J.Asaris, A.Lapiņš piekrīt viedokļiem par sākotnējā risinājuma saglabāšanu.

Jautājums izskatīts kā konsultatīvs, balsojums netiek veikts.

Sēdi slēdz plkst. 15:10

Sēdi vadīja:

A.Kronbergs

Sēdē piedalījās:

J.Asaris

J.Dambis

A.Ancāne

V.Brūzis

B.Moļņika

I.Purmale

A.Kušķis

I.Tapiņa

A.Lapiņš

Sēdi protokolēja:

A.Rupenheite